ZIEMIA

MIECHOWSKA

piękno natury i kultury

Urząd Gminy i Miasta Miechów
ul. Henryka Sienkiewicza 25
32-200 Miechów
tel.: 41 383 00 40

spis treści

2 Ziemia Miechowska zaprasza
4 W krainie naturalnego piękna
6 Rezerwaty przyrodnicze
8 Historyczne miasta i wsie
12 Zabytkowe kościoły
19 Zabytki kultury i techniki
24 Galeria – muzeum – biblioteka
26 Wydarzenia kulturalne
28 Wydarzenia sportowe
30 Trasy rowerowe
32 Gdzie można zjeść i przenocować

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

ZIEMIA MIECHOWSKA ZAPRASZA

Średnia roczna temperatura: + 8°C, w najchłodniejszym styczniu: – 7°C, w najcieplejszym, lipcu: +18°C. I zima i lato trwają średnio 90 dni. Liczba dni pogodnych w roku: ponad 60, nasłonecznienie latem: ponad 600 godzin, zimą: aż 150. Średni okres wegetacji: 210 dni; przeważają wiatry zachodnie.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

Miechów położony jest w północnej części województwa małopolskiego, przy trasie krajowej E7 (40 km od Krakowa i 80 km od Kielc) oraz linii kolejowej Warszawa – Kraków. Miasto charakteryzuje się ciekawą historią, licznymi miejscami ujmującymi urokiem oraz cennymi zabytkami. Wizytówką miasta jest historyczny zespół poklasztorny bożogrobców wraz z Bazyliką Grobu Bożego. Charakterystycznym elementem bazyliki jest wieża, na której szczycie znajduje się hełm w kształcie kuli, zwieńczony figurą Chrystusa Zmartwychwstałego (dzieło artysty rzeźbiarza Jana Funka z 2006 r.). Na zainteresowanie turysty lub gościa Miechowa zasługuje stary układ urbanistyczny miasta, kilka zabytkowych kamienic, cmentarz parafialny oraz modrzewiowy Dworek „Zacisze"– perła drewnianego budownictwa staropolskiego z 1784 r. Miasto Miechów jest stolicą gminy i powiatu, w którym zajmuje centralne położenie. Gmina Miechów to malownicze krajobrazy, nieskażone środowisko naturalne, ale także godne zobaczenia zabytkowe obiekty, rejon dosyć gęstej zabudowy i bogatej sieci drogowej oraz miejsce przyjaznych i otwartych mieszkańców, którzy łączą wielowiekowe dziedzictwo z wyzwaniami nowoczesności.

Malownicze tereny, niepowtarzalne krajobrazy, czyste środowisko i zdrowe powietrze dają możliwość prawdziwego wypoczynku sprzyjając aktywnym jego formom. Turystyka rekreacyjna pozwala na zagospodarowanie czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturowych i przyrodniczych gminy. Służyć mogą do tego celu: szlaki rowerowe i turystyczne, wyciąg narciarski w Sławicach Szlacheckich, stadnina koni w Zarogowie, kryta pływalnia i odkryty basen w Miechowie oraz ciekawe dla turysty zabytki historyczne.

Organizowane na terenie powiatu wydarzenia, takie jak: „Dni Miechowa", „Dni Jerozolimy", „Małopolski Festiwal Smaku", „Charsznickie Dni Kapusty", ogólnopolskie i międzynarodowe plenery malarskie oraz wiele innych imprez promujących powiat, corocznie przyciągają ogromną liczbę mieszkańców i gości z terenu całego kraju, a nawet z zagranicy.

W kalendarz wydarzeń sportowych wpisuje się m.in. „Małopolski Wyścig Górski".

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

W KRAINIE NATURALNEGO PIĘKNA

Roślinność stepowa zajmowała niegdyś duże połacie Wyżyny Miechowskiej. Najstarszą formą, jeszcze z epoki lodowej, jest ostnica włosowata, którą można spotkać na skałach i na okapach jarów lessowych. Miejsca suche, na rędzinie wapiennej, porasta barwny, stepowy oman wąskolistny z miłkiem wiosennym, lnem włochatym i turzycą.

Wyżyna Miechowska, o każdej porze roku zachwyca, odwiedzających turystów, wrażliwych na naturalne piękno, zmiennością rzeźby terenowej i różnorodnością biologiczną. Podczas pieszych i rowerowych wędrówek można poznać unikalne piękno powiatu miechowskiego.

Obszar Wyżyny Miechowskiej, w obrębie której w większości mieści się powiat miechowski, znany jako „kraina storczyków", charakteryzuje się różnorodnością biologiczną, wynikającą z występowania żyznych gleb wytworzonych m.in. z lessu oraz marglu i opok. Zmienność skał macierzystych tworzących gleby, zróżnicowanie nachyleń stoków, gęsta sieć miedz, wąwozów i parowów usytuowanych w lessowych zboczach, składa się na wyżynny krajobraz zmieniający się wraz z porami roku, widoczny na polach i łąkach, jak również w mieszanych lasach liściastych (grądach). Wielowiekowa na tym terenie obecność człowieka i jego ścisłe związki z rolnictwem, stanowiły czynnik równowagi w przyrodzie. W powiecie miechowskim zostało utworzonych 9 rezerwatów przyrody, w tym stepowe, leśne i florystyczny. W ramach obszaru sieci „Natura 2000" powstało 21 Specjalnych Obszarów Ochrony na rzecz zachowania określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne, bądź zagrożone w skali Europy. Średnia wysokość Wyżyny Miechowskiej wynosi od 250 m na wschodzie do 420 m na zachodzie. Łagodne nachylenie obszaru wyżyny w kierunku południowo-wschodnim, bogactwo form terenowych oraz nieskażone środowisko sprzyjają rekreacji i turystyce.

Na Ziemi Miechowskiej nie ma dużych kompleksów leśnych. Jednak nie brakuje różnych gatunków zwierząt, żyjących w naturalnych ogrodach pól, łąk i lasów. Najczęściej można wypatrzyć dziki, sarny, lisy, tchórze, kuny leśne i domowe, borsuki, zające i bobry (w okolicy Jaksic, rzeka Szreniawa). Po polach uwijają się kuropatwy i bażanty, nad stawami i rzekami dzikie kaczki, a na niebie kwiczoły, turkawki, jastrzębie, myszołowy, kobuzy, pustułki i wiele innych ptaków. Dla wytrawnych entomologów to pewnie nie nowość, ale początkujących badaczy tajemnic owadów i motyli mogą zainteresować okazy charakterystyczne dla stepów, jak kraśnik koryncki, modliszki i inne okazy.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

W Kalinie Wielkiej (gm. Słaboszów) na marglowych wzgórzach (285 m n. p. m.) urządzono pierwszą na Ziemi Miechowskiej i jedną z większych w Małopolsce - winnicę (pow. 2,8 ha). Specjalnością winiarza są wina z odmiany cascade, odpornej na mrozy i choroby. Winnica ekologiczna nie stosuje żadnych oprysków, a chwasty usuwane są ręcznie.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

REZERWATY PRZYRODNICZE

Jaksice (gm. Miechów) „Złota Góra” (zał. 1922 r., pow. 4,2 ha) - rezerwat roślin podlegających całkowitej ochronie gatunkowej, jak: barwinek pospolity, wawrzynek wilczełyko, zawilec wielkokwiatowy, miłek wiosenny, len złocisty, dziewięćsił bezłodygowy, ostrożeń panoński, lilia złotogłów, obuwik pospolity, storczyk kukawka, podkolan biały, kruszczyk szerokolistny, buławnik wielkokwiatowy i mieczolistny.

GMINA KOZŁÓW

- „Biała Góra” – rezerwat florystyczny (pow. 10 ha); ochrona zbiorowisk leśnych (grąd) i muraw kserotermicznych, w tym, rzadkich i zagrożonych roślin, jak kosaciec bezlistny, obuwik pospolity, storczyk purpurowy, zawilec wielkokwiatowy.
- „Kępie na Wyżynie Miechowskiej” (pow. 45 ha); ochrona naturalnego drzewostanu grądowego oraz rzadkich gatunków roślin, jak lilia złotogłów i wawrzynek wilczełyko.

GMINA KSIĄŻ WIELKI

- „Lipny Dół” (pow. 20 ha); ochrona zbiorowiska lip.
- „Kwiatówka” (pow. 11 ha), rezerwat florystyczny, w otoczeniu lasu z przewagą dębów.

GMINA MIECHÓW

Występują trzy kompleksy leśne: Chodówki Leśne, Las Jaksicki oraz Gawroniec. W kompleksie leśnym Las Jaksicki znajduje się rezerwat przyrody o nazwie „Złota Góra”. W części wschodniej Miechowa zlokalizowany jest Park Miejski, w którym można zobaczyć bogaty drzewostan i ciekawy akwen wodny.

GMINA RACŁAWICE

Cała gmina, ze względu na walory przyrodnicze, jest obszarem chronionym, pod nazwą: „Zespół krajobrazowy „Racławice”.

- Rezerwaty ścisłe: „Dąbie”, „Opalonki”, „Wały”, i „Sterczów – Ścianka”.
- Rezerwat historyczno-krajobrazowy – „Kopiec Kościuszki”.

LEŚNA ŚCIEŻKA EDUKACYJNA

(las „Chrusty”– dł. 2km)

W jednym z największych (powierzchniowo) lasów Ziemi Miechowskiej leśnicy wyznaczyli ścieżkę edukacyjną. Na ścieżce umieszczono m.in. tablice poglądowe oraz eksponaty ilustrujące prace leśne, budowę i rolę gospodarczą lasu. Ścieżka jest dostępna dla pieszych i dla rowerzystów. (info: http://www.miechow.krakow.lasy.gov.pl)

ŹRÓDŁO LECZNICZE I MALOWNICZE

(wieś Wielkanoc i Gołcza)

We wsi Wielkanoc (jednej z trzech na świecie o tej nazwie), przy drodze do kamieniołomu, wypływa ze zbocza wapiennej skały „Źródło Ireny”. Woda z tego źródła, według miejscowej legendy, ma leczyć z chorób oczu i rozjaśniać widzenie świata (wydajność źródła: IV klasa Meinzera). We wsi Gołcza ozdobą przyrodniczą jest „Źródło Geografów” (tzw. źródło uskokowe), położone wśród wysokich skał wapiennych. W otoczeniu źródła występują liczne skamieniałości, obfita flora ramienionogów i mikrofauna otwornic. Woda wypływa z czterech źródełek i tworzy, otoczone drzewami i krzewami, rozlewisko.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

HISTORYCZNE MIASTA I WSIE

MIECHÓW

Z Miechowem związana jest postać Macieja z Miechowa, właściwe nazwisko Karpiga (1457-1523), historyka, geografa i lekarza, ośmiokrotnego rektora Akademii Krakowskiej, autora pierwszej drukowanej historii Polski, opisu geograficznego Europy Środkowej i Wschodniej oraz dwóch dzieł medycznych. W swoim mieście rodzinnym ufundował pierwszą murowaną szkołę i jako jedyny miechowianin został po śmierci złożony w katedrze wawelskiej jako człowiek wielkich zasług dla Królestwa Polskiego. Powstała w Miechowie inicjatywa zaowocowała wzniesieniem pomnika Macieja z Miechowa.

Pierwszą postacią historyczną związaną z Miechowem był książe Jaksa, który w 1163 r. sprowadził do miasta z Ziemi Świętej zakonników – Stróżów Świętego Grobu Jerozolimskiego, zwanych bożogrobcami.
Przez siedem wieków, miasto było siedzibą zakonu bożogrobców (do kasaty zakonu w 1819 r.), który wywarł przemożny wpływ na życie religijne, społeczne i gospodarcze. Najcenniejszym śladem kultury zakonnej jest zabytkowa Bazylika Grobu Bożego z 1530 roku, będąca repliką grobu w Jerozolimie. Stanowi ona cel pielgrzymek do grobu Chrystusa. Z czasów lokacji (1290 r.) zachował się średniowieczny układ centrum miasta – Rynek, z wybiegającymi z każdego narożnika parami ulic. Od XIII w. Miechów miał przywileje targowe, z czego skrzętnie korzystał.
Miechowscy bożogrobcy, oprócz upowszechnienia kultu Grobu Bożego stworzyli oryginalną liturgię Wielkiego Tygodnia, której zasadnicze elementy zachowały się do dzisiaj. Warto zaznaczyć, że bożogrobcy założyli przy klasztorze szkołę, której ranga z uwagi na wysoki poziom kształcenia stale rosła. W latach 1421-1429 wykładowcą i rektorem tej szkoły był Jan z Kęt, późniejszy święty.
Dzięki zakonowi sprzyjającemu aktywności gospodarczej mieszczan miechowskich miasto rozwijało się prężnie. Nie ominęła go jednak plaga pożarów. Tylko w latach 1379-1629 Miechów płonął aż 9 razy (najczęściej wraz z klasztorem). Wielkie znaczenie dla budzenia różnych prądów ideowych w powiecie i w Miechowie miało sąsiedztwo z Krakowem, który bywał odwiedzany przez miechowian w ramach legalnego ruchu granicznego lub przez „zieloną granicę". Wszystko to sprzyjało podnoszeniu się poziomu oświaty i wyrobieniu społecznemu miejscowych rolników i mieszczan oraz narzucało tutejszej inteligencji narodowe lub klasowe obowiązki wobec własnego środowiska lub ludu.
Patriotyczna postawa miechowian w walce o niepodległość, wyrażająca się w latach I wojny światowej dużym udziałem w czynie legionowym i peowiackim, zaś w latach 1939–1945 masowym zaangażowaniem w działalność konspiracyjną i partyzankę, odbijała się negatywnie na losach Miechowa i powiatu miechowskiego w całym okresie Polski Ludowej. Warto jednak zwrócić uwagę na zauważalny w tym okresie postęp w upowszechnianiu kultury i oświaty, wysiłki na rzecz rozbudowy bazy mieszkaniowej i drogowej oraz rozwój życia społecznego i zawodowego mieszkańców.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

KSIĄŻ WIELKI

Jedna z najstarszych miejscowości Małopolski, średniowieczne miasto, które prawa miejskie (magdeburskie) otrzymało od królowej Jadwigi. Do XVIII w. Książ był siedzibą powiatu, któremu podlegał m.in. Miechów i Jędrzejów. W XVI w., kiedy właścicielem miasta był krakowski kupiec, bankier i żupnik – Jan Boner, Książ był ośrodkiem kultury kalwińskiej i ariańskiej. Jarmarki w Książu należały do najokazalszych i tłumnie odwiedzanych przez sprzedających i kupujących. W wieku XIX przyszły lata chude i zastój gospodarczy, co doprowadziło do utraty praw miejskich w 1875 roku. W Książu Wielkim urodził się i tam został pochowany, rysownik i malarz – Stefan Żechowski (1912–1984). Jego grób opatrzono cytatem z autobiografii artysty: *Śniłem swoją sztukę*. Liczba mieszkańców gminy, liczącej 22 sołectwa, wynosi prawie 5600 osób.

CHARSZNICA

Pierwsze wzmianki pisane o Charsznicy pojawiły się w 1262 r. za czasów papieża Urbana IV, zatwierdzającego dziesięcinę dla klasztoru bożogrobców w Miechowie. Przez wieki Charsznica zmieniała właścicieli. Najstarszym, odnotowanym w źródłach, był niejaki Miczko Głąb, w wieku XVI wieś należała do rodziny Korycińskich, z której wywodzili się dygnitarze I Rzeczypospolitej (m.in. sekretarz królewski i żupnik), a jednym z ostatnich właścicieli był hrabia Jacek Ledóchowski (XIX w.). Od połowy XIX w. datuje się proces emancypacji społecznej i ożywienie gospodarcze, czemu przysłużyło się m.in. otwarcie linii kolejowej (1885 r.) i stacji Miechów – Charsznica. Wkrótce powstały zakłady przemysłowe, jak słynna Odlewnia Żeliwna, założona przez Bernarda Goldkorna

Charsznica jest krajowym potentatem (i stolicą!) w produkcji i kwaszeniu kapusty. Z 2500 hektarów upraw zbiera się 10% krajowych zbiorów.

(1905 r.). W 1919 r. Józef Karbowski zainicjował działalność szkoły czteroklasowej (ul. Kolejowa), wkrótce siedmioklasowej, do której uczęszczało ponad 400 uczniów. W latach 30. XX w. rolnicy założyli własną spółdzielnię, przetwórnię owocową i kwaszarnię kapusty.

GOŁCZA

Przez wieki wieś była własnością szlachecką, wpisaną w powinności feudalnego systemu społecznego i gospodarczego. W 1527 r. odnotowano w Gołczy działalność szkółki parafialnej, a w 1651 r. niewielkiego szpitala (dla czterech osób), fundacji Maciejowskiego, właściciela Chobędzy. W Gołczy urodził się Jan Nepomucen Kossakowski (1775-1808), biskup wileński, członek Komisji Edukacji Narodowej. W końcu XVIII w. wieś włączono do funduszu Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po Kongresie Wiedeńskim (1815 r.) Gołcza znalazła się w zaborze rosyjskim. Obecnie: wieś, siedziba samorządu gminy, liczącej 6189 mieszkańców.

W 1905 r. rząd carski zorganizował w Gołczy szkołę (czteroklasową) z jednym celem: minimum oświaty – maksimum rusyfikacji. Naukę języka polskiego ograniczono do dwóch godzin w tygodniu. W odpowiedzi na to Andrzej Duda zorganizował tajne nauczanie języka polskiego, rachunków i geografii. Dzięki tym lekcjom, kilku mieszkańców wsi ukończyło szkoły średnie, a także studia wyższe.

KOZŁÓW

Pierwsza wzmianka historyczna o Kozłowie – poł. XIII w. to informacja o wysokości dziesięciny (6 grzywien srebra) jaką pobierały ze wsi mniszki, klaryski z Zawichostu. Następni właściciele wsi także czerpali z niej spore dochody. Do najwybitniejszych Kozłowian epoki staropolskiej należy Mikołaj z Kozłowa, który był rektorem Akademii Krakowskiej w I poł. XV w. W latach zaborów Kozłów należał do rosyjskiej guberni radomskiej, a potem kieleckiej. Proces emancypacji społecznej i gospodarczej wsi, dotąd rolniczej, rozpoczął się na pocz. XX w.

Wówczas zorganizowano pierwsze kółko rolnicze i gminną kasę pożyczkowo-oszczędnościową, działała też Macierz Szkolna, niezmiernie zasłużona dla edukacji ludności wiejskiej. W 1939 r. powstała spółdzielnia mleczarska. Obecnie: wieś, siedziba samorządu gminy, zamieszkiwanej przez blisko 5000 osób.

RACŁAWICE

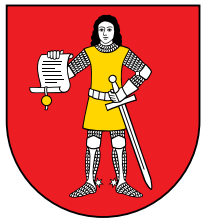

Nazwę wsi Racławice, po raz pierwszy wymienioną w kronice Długosza, wywodzi się od rycerza Racława, ale nie wszyscy badacze przychylają się do tej teorii.
Przez wieki, Racławice były wsią niewielką, należały do klucza dóbr różnych właścicieli. W okresie Powstania Kościuszkowskiego właścicielem wsi był Walery Wielogłowski, herbu Starykoń, a w XIX w. Browscy herbu Januta. Dwóch braci Browskich za udział w powstaniu styczniowym Rosjanie zesłali na Sybir. Młodszy, zdołał na starość wrócić do Polski (1919 r.), ale starszy zmarł na zesłaniu. W roku 1912 ostatni właściciel majątku Racławice, Rzędowski, rozprzedał wszystkie grunty, a budynki gospodarcze spłonęły. Obecnie: wieś, siedziba samorządu gminy, zamieszkiwanej przez blisko 2500 osób.

Przy skrzyżowaniu dróg na Wzgórku Dziemierzyckim (wieś Dziemierzyce) stoi Krzyż przydrożny uwieczniony na obrazie „Panoramy Racławickiej". Z tego bowiem miejsca, główni autorzy monumentalnego malowidła – Wojciech Kossak i Jan Styka tworzyli szkice do obrazu. Krzyż upamiętnia także miejsce pochówku kosynierów, poległych w Bitwie pod Racławicami.

Kronikarz Długosz podaje, że kiedy wojska króla Jagiełły, ciągnące pod Grunwald na bitwę z Zakonem Krzyżackim, stanęły obozem pod Sandomierzem, były zaopatrywane przez chłopów z Racławic w soloną w beczkach wołowinę i dziczyznę.

SŁABOSZÓW

Przyjmuje się, że nazwa wsi, wzmiankowanej w źródłach już w 1210 r., pochodzi od założyciela rodu Sławoszów. Kościół w Słaboszowie był jednym z pierwszych rycerskich kościołów grodowych. W XV wieku założono przy nim szkółkę parafialną. Przez stulecia wieś zmieniała właścicieli, na przykład w wieku XVI należała do Stanisława Secygniowskiego i jego następców. Ożywienie gospodarcze Słaboszowa zapoczątkowało wybudowanie przez Austriaków kolejki wąskotorowej (1916 r.). Mieszkańcy uzyskali wygodne połączenie – transport pasażerski i towarowy – z Miechowem i Działoszycami. Kluczowe dla rozwoju gospodarczego było połączenie z cukrownią „Łubna" w Kazimierzy Wielkiej, dzięki czemu rozwinęły się uprawy buraków cukrowych. Podczas niemieckiej okupacji – obszar współczesnej gminy Słaboszów był terenem aktywnej działalności struktur cywilnych i formacji wojskowych Polski Podziemnej. Obecnie: wieś, siedziba samorządu gminy, zamieszkiwanej przez ponad 3800 osób.

fot. P. Olchawa

ZABYTKOWE KOŚCIOŁY

MIECHÓW

Bazylika Mniejsza pw. Grobu Bożego

Trzynawowa bazylika należy do najwybitniejszych zabytków architektury i sztuki sakralnej i jest duchowym centrum Ziemi Miechowskiej. Szczególnym obiektem kultu i celem pielgrzymek jest Grób Boży, będący repliką grobu w Jerozolimie. Świątynia była przez wieki przebudowywana. Nosi ślady estetyczne gotyku, renesansu i baroku. Kształt obecny i wyposażenie uzyskała w wieku XVIII. Kościół był niegdyś częścią klasztoru bożogrobców, który należał do najbogatszych w Europie. Część szat liturgicznych pochodzących ze skarbca jest udostępniona w muzeum.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

fot. Archiwum Starostwa Powiatowego w Miechowie

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

Kościół pw. NMP Matki Kościoła – Przesławice

Kościół drewniany (modrzewiowy) z XVII w., w znacznej części oryginalny, zbudowany w konstrukcji zrębowej i osadzony na podmurówce. Do nawy dobudowano niewielką, pięcioboczną kaplicę i dwie kruchty. Wnętrze w stylu późnobarokowym, sklepienia kolebkowe i stropy belkowe.

Kościół pw. św. Wita, Modesta i Krescencji – Nasiechowice

Kościół murowany, prawdopodobnie fundacji Gryfitów. W roku 1620, wraz z całą wsią podarowany przez Joachima Tarnowskiego Uniwersytetowi Jagiellońskiemu. Kolejni zarządzający Niesiechowicami w imieniu Uniwersytetu nie dbali o kościół i doprowadzili go do ruiny. W poł. XVIII w. kościół zamknięto i rozpoczęto czteroletni remont. W tym czasie, decyzją proboszcza, nabożeństwa odprawiano w odpowiednio przysposobionej, miejscowej karczmie. Obecny kościół jest budowlą jednonawową z kaplicą boczną i rokokowym ołtarzem głównym. W ołtarzu głównym i bocznym znajdują się dwa obrazy pędzla Wojciecha Gersona z wyobrażeniem św. Izydora i św. Marii Magdaleny.

Małopolski Szlak Bożogrobców

Szlak kulturowy, który łączy miejsca związane z działalnością zakonu - Miechów - Bazylika Grobu Bożego, Siedliska - Kościół św. Krzyża, Uniejów - kościół św. Wita, Chodów - Kościół św. Jana Chrzciciela, Sławice - Kościół św. Wojciecha, Wrocimowice - Kościół św. Andrzeja Apostoła, Kraków - Kościół św. Barbary, Kościół św. Jadwigi, Chełm k. Bochni - Kościół Narodzenia św. Jana Chrzciciela, Łapsze Niżne - Kościół św. Kwiryna.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

fot. Archiwum Starostwa Powiatowego w Miechowie

Kościół pw. św. Wojciecha – Sławice Szlacheckie

Kościół murowany, wzniesiony w poł. XVII w. na miejscu drewnianego, przez właścicieli wsi – bożogrobców z Miechowa. Najstarszą częścią jest prezbiterium, z charakterystycznymi murami przyporowymi, a nawę i wieżę zbudowano w 1928 r. Wnętrze w stylistyce późnobarokowej; ołtarz główny, z figurą Chrystusa ukrzyżowanego, a pod nim tabernakulum, miniaturowa kopia kościoła w Sławicach. W nawie, pod łukiem tęczowym, dwa ołtarze boczne: Matki Bożej Różańcowej i św. Wojciecha. Plac kościelny okala mur, z kapliczkami: Matki Bożej Kozielskiej oraz św. Floriana, wzniesiony z fundacji żołnierza AK – kpt. Piotra Kulera, zasłużonego społecznika i kawalera Orderu Uśmiechu.

Kościół pw. Świętego Krzyża – Siedliska

Został zbudowany na przełomie XV i XVI wieku przez zakon Bożogrobców Miechowskich. Drewniana wieża – dzwonnica została dobudowana w XVII w. Wnętrze w stylistyce barokowej; ołtarz główny, dwa ołtarze boczne i zainstalowana przy północnej ścianie rzeźbiona ambona. Ołtarz główny stanowi piękny rzeźbiony krucyfiks umieszczony na czerwonym ekranie otoczonym barokową ramą. Drewniana konstrukcja ołtarza została zaopatrzona w dwa podwyższenia, na których stoją postacie św. Piotra i Pawła. W dolnej części nastawy ołtarzowej znajdują się malowane na deskach obrazy z przedstawieniem św. Marii Magdaleny oraz św. Piotra. W Wielki Piątek z kościoła klasztornego w Miechowie do kościoła w Siedliskach wyruszała procesja Drogi Krzyżowej. Po kasacie zakonu w Miechowie zaniechano tych uroczystości.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

Kościół pw. św. Wita – Uniejów

CHARSZNICA

XV – wieczny kościół murowany, zbudowany w miejscu poprzedniego drewnianego. Wyposażenie wnętrza w manierze neobarokowej z końca XIX w. W ołtarzu głównym przejmująca rzeźba „piety" (ok. 1400 r.), wykonana w pniu 500 – letniej lipy oraz obraz na desce (1510 r.), przedstawiający ukrzyżowanie Chrystusa, prawdopodobnie dzieło Mikołaja Czarnego z Krakowa. W zakrystii znajduje się dużych rozmiarów obraz z wyobrażeniem uczty Baltazara, przypisywany Tomaszowi Dolabelli, spolonizowanemu Wenecjaninowi, od 1600 roku osiadłemu w Krakowie.

Na cmentarzu w **Uniejowie** warto zatrzymać się przy nagrobku Jana Czyża, nauczyciela z Kępia, zmarłego przedwcześnie w wieku 38 lat (16.09.1884 r.) Podobno z powodu zapalenia płuc, którego nabawił się podczas nadludzkiego wyczynu sportowego. Nauczyciel ów przyjął zakład, że wyznaczony odcinek przebiegnie szybciej, niż człowiek galopujący na koniu. Zakład wygrał, ale życia nie zachował.

fot. Archiwum Starostwa Powiatowego w Miechowie

Kościół pw. św. Katarzyny – Ulina Wielka

GOŁCZA

Kościół drewniany z II poł. XVII w. – jednonawowy o konstrukcji zrębowej, nakryty blaszanym dachem. We wnętrzu m.in. późnobarokowe ołtarze i gotycka rzeźba Matki Boskiej Tronującej z Dzieciątkiem z pocz. XV w., a w ołtarzu głównym ikona Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Przy kościele drewniana dzwonnica z końca XVIII w. (Szlak Architektury Drewnianej w Małopolsce).

Kościół pw. św. Izydora i Matki Bożej Częstochowskiej – Mostek

XVI – wieczny kościół drewniany, przeniesiony ze Smardzowic w 1936 r. Na belce sklepieniowej usytuowano glob ziemski, zwieńczony krucyfiksem, a na wspornikach posągi Matki Boskiej i Jana Ewangelisty.

fot. Archiwum Starostwa Powiatowego w Miechowie

fot. Archiwum Starostwa Powiatowego w Miechowie

Kościół romański pw. św. Mikołaja – WYSOCICE

Kościół warowny, zbudowany z ciosów wapiennych w końcu XII w., ufundowany prawdopodobnie przez Iwona Odrowąża. Zachowany w stanie niemal oryginalnym, dobudowano tylko niewielką kruchtę i zakrystię. Do wnętrza prowadzi stylowy, romański portal, zwieńczony w tympanonie wielofigurową płaskorzeźbą zmartwychwstałego Chrystusa i figurą Matki Bożej, przedstawionej w sposób typowy dla epoki – na leżąco. We wnętrzu kościoła na uwagę zasługuje figura Matki Bożej z Dzieciątkiem z XIII w., zwana Madonną z Wysocic i 500-letnia, drewniana ambona.

Kościół pw. św. Bartłomieja – Czaple Wielkie

Kościół murowany, o cechach romańskich (nawiązanie do kościoła w Wysocicach), z 1523 r. Z czasem, stylowe cechy zostały zatarte. W ołtarzu głównym obraz przedstawiający męczeńską śmierć św. Bartłomieja, pędzla Wojciecha Eliasza (1865 r.).

Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego – KOZŁÓW

Kościół murowany, zbudowany na planie krzyża (konsekracja – 1912 r.). We wnętrzu zwraca uwagę barokowy krucyfiks i chrzcielnica oraz stacje Męki Pańskiej z 1891 r. Obrazy w świątyni są w większości pędzla Mariana Giebułkowskiego. Na kościelnej wieży zamontowano precyzyjny zegar wieżowy z mechanizmem „grającym" nabożne melodie.

fot. Archiwum Starostwa Powiatowego w Miechowie

Gotycki kościół pw. św. Wojciecha – KSIĄŻ WIELKI

Kościół gotycki, rozbudowany w XVII wieku. We wnętrzu: barokowe kaplice Matki Bożej, św. Anny oraz ołtarz św. Wojciecha (1777 r.) i Chrystusa Ukrzyżowanego (1778 r.). W zakrystii zachowała się XV – wieczna polichromia z portretami kolejnych proboszczów.

Wczesnogotycki kościół pw. Narodzenia NMP – KSIĄŻ MAŁY

We wnętrzu liczne rzeźbione epitafia fundatorów i darczyńców kościoła oraz najstarszy zabytek, pochodzący z kościoła pierwotnego: antepedium głównego ołtarza (1521 r.), osadzone w chórze mniejszym. Nad wejściem do zakrystii dzieło krakowskiego mistrza Jerzego Hankisa – epitafium z portretem zmarłego i alegorycznymi postaciami śmierci i czasu. Także główny ołtarz, ołtarze boczne, ambona i chór są dziełem Hankisa.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

RACŁAWICE — Kościół pw. Apostołów Piotra i Pawła

Kościół murowany, orientowany na północ, zbudowany w 1778 r. We wnętrzu późnobarokowe ołtarze, chór oraz wysokiej klasy dzieła: obraz na desce „Święta rozmowa" (pracownia nieznana) oraz gotycka figura św. Szczepana. W Wielki Piątek przy grobie Chrystusa trzymają wartę racławiccy kosynierzy ubrani w tradycyjne stroje. Przy kościele drewniana dzwonnica, z dzwonem, który bił na alarm 4 kwietnia 1794 r., przed zwycięską Bitwą pod Racławicami.

SŁABOSZÓW — Kościół pw. św. Mikołaja

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

Pierwotna świątynia, była jednym z pierwszych rycerskich kościołów grodowych (wzmianka źródłowa – 1326 r.). Fundatorem obecnego kościoła, zbudowanego w stylu neogotyckim (konsekracja w 1882 r.) był Józef Bzowski, ziemianin. Kościół, należy do wyróżniających się projektów neogotyckich Henryka Marconiego, jednego z mistrzów architektury swojej epoki, tworzącego dzieła klasycystyczne, neorenesansowe i neogotyckie. Ołtarz główny, z kamienia pińczowskiego, ozdobiony kolumnami i łukami, zwieńczonymi wieżyczkami, a pomiędzy nimi ustawiono figury ołtarzowe.

Kościół pw. NMP – Kalina Wielka

Obecny kościół (1912 r., proj. Józef Pokutyński) zbudowano ze składek wiernych z różnych wsi ówczesnej guberni kieleckiej. Mieszkańców Kaliny nie było stać na pokrycie kosztów budowy. Podczas odsłaniania obrazu Matki Bożej w głównym ołtarzu wierni śpiewają starą pieśń, ułożoną przed wiekami: *Maryja w Kalinie, Maryja Łaskawa, Twoja w tym obrazie z dawien słynie sława*. Z historią pierwotnego kościoła związana jest opowieść o cudownym uzdrowieniu właścicielki wsi – Anny Oraczewskiej (I poł. XVII w.).

Anna Oraczewska, osoba bardzo religijna, cierpiała na bóle rąk. Kiedy niemal straciła w nich władzę, udała się z prośbą o uzdrowienie do grobu bł. Wincentego Kadłubka w Jędrzejowie. I wnet choroba ustąpiła. Z wdzięczności ufundowała nowy kościół. www.ultramontes.pl/zywoty_wincenty_kadlubek.htm

fot. D. Łopaciński

ZABYTKI KULTURY I TECHNIKI

Średniowieczny układ miasta — MIECHÓW

W Miechowie zachował się czytelny układ miasta średniowiecznego – Rynek i wychodzące z każdego narożnika dwie ulice. W krajobrazie najstarszej części miasta warto zwrócić uwagę na zabytkowe bramy i kamienice (*kamienica z wieżyczką*), budynki o zmienionej już często funkcji (bóżnica żydowska, straż pożarna), ale ze śladami pierwotnymi i urokliwy park miejski z XIX w.

Bazylika Grobu Bożego i zabudowania poklasztorne

Kościół i klasztor wraz z budynkami towarzyszącymi stanowią zabytkowy zespół klasy międzynarodowej. Budowa kościoła i klasztoru została zakończona w 1170 r. przez zakon bożogrobców, czyli miechowitów sprowadzonych do Polski przez ówczesnego właściciela Miechowa, rycerza Jaksę z rodu Gryfitów. W skład zabytkowego zespołu wchodzą: Bazylika Grobu Bożego, wieża z kryptą, przylegający do nich budynek klasztoru z wewnętrznym dziedzińcem (na którym znajduje się Kaplica Grobu Bożego) oraz budynek generałów zakonu i cmentarz kościelny, który kiedyś był cmentarzem grzebalnym.

Tunelowe bliźniaki

Zbudowane pod Białą Górą (415 m n.p.m.), oddalone o 40 m, dwa równoległe tunele kolejowe, mają długość 768 m każdy i są najdłuższe w Polsce. Każdy z nich zbudowano w niecałe trzy lata, drążąc metodą belgijską. Do obudowy użyto 4 miliony cegieł. Pierwszy zbudowano w 1884 r., a drugi w 1912 r. Przez stację Tunel przebiegają ważne linie kolejowe: nr 8: Warszawa - Radom - Kielce - Kraków i nr 62: Tunel - Sosnowiec.

Położenie: stacja kolejowa Tunel - wieś Uniejów - Rędziny.

fot. Archiwum Starostwa Powiatowego w Miechowie

Szlak Młynów Doliny Szreniawy

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

Młyny w Miechowie:

- ul. Kopernika – młyn z końca XIX w., wodny, z napędem na koło o średnicy 5 m, potem na turbinę. W latach 30. XX w. napędzany gazem drzewnym i energią elektryczną, wytwarzaną w młynie. Budynek drewniany, trzykondygnacyjny, zachowane wyposażenie technologiczne;
- ul. Kolejowa – pierwotnie młyn wodny (napęd na koło, później na turbinę), a następnie wodno – elektryczny. Budynek murowano – drewniany, trzykondygnacyjny.

Młyny w okolicy:

- **Przesławice** – młyn murowany z białej cegły (1940 r.), dwukondygnacyjny; zachowana oryginalna, pozioma turbina Francisa (jedyna tego typu na Ziemi Miechowskiej), spad wody na turbinę 3,5 m;
- **Kamieńczyce** – młyn wodny z napędem na koło; nieczynny od lat 50. XX w., zachowany budynek drewniany na drewnianych słupach.
- **Przybysławice:** młyn z lat 60. XX w., zbudowany na młynówce od Szreniawy, w miejscu młyna drewnianego, z napędem wodnym, po którym zachował się fragment jazu, śluza drewniana, komora turbinowa i pędnia na pasy skórzane.
- **Wielkanoc:** młyn z 1916 r., pierwotnie wodny, potem elektryczny, nieczynny od 60 lat. Zachowane: betonowa śluza robocza, żeliwne elementy napędu i fragment młynówki.
- **Gołcza:** młyn z 1950 r., pierwotnie napędzany turbiną wodną, potem elektryczny. Budynek drewniany z murowaną kondygnacją napędową i przybudówką. Zachowane: betonowa komora turbinowa i wyposażenie technologiczne z poł. XX w.
- **Rzeżuśnia:** młyn wodny (turbinowy, amerykański) z początku XX w.; budynek murowany, częściowo zachowane wyposażenie technologiczne z I poł. XX w.

fot. Archiwum Starostwa Powiatowego w Miechowie

Szlak Architektury Drewnianej
- Ulina Wielka
- Kościół pw. św. Katarzyny (Kościół drewniany z II poł. XVII w.)

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

Stacja kolejowa Miechów – Charsznica

Oryginalny budynek stacji kolei Iwangorodzko – Dąbrowskiej (Iwangorod – rosyjska nazwa Dęblina), zbudowanej w 1885 r. Była to linia szerokotorowa, wg miar imperium rosyjskiego: długość – 462 km, rozstaw szyn – 1524 mm (europejski rozstaw: 1435 mm). Linia znacząco przyczyniła się do rozwoju gospodarczego, dostarczano nią węgiel z Zagłębia Dąbrowskiego do łódzkich fabryk i surowce hutnicze do Zagłębia Staropolskiego. W roku 1916 do stacji doprowadzono linię kolejki wąskotorowej, łączącej Charsznicę z Działoszycami i Kazimierzą Wielką – dł. 20 km. Ślady po stacji pasażerskiej i towarowej tej kolejki zachowały się przy ul. Żarnowieckiej. W Miechowie zachował się żelazny wiadukt (ul. Łukasińskiego), a w Słaboszowie oryginalny budynek stacji (1916 r.). Do czasu likwidacji (1990 r.) wąskotorówka służyła do przewozów towarowych i osobowych, była atrakcją turystyczną i miała znaczący wpływ na rozwój gospodarczy.

Szlak Architektury Drewnianej
Modrzewiowy dworek Zacisze (1784 r.) jest przykładem szlachetnie zachowanego oryginału. Budynek parterowy, konstrukcji zrębowej z dachem polskim, łamanym, nakrytym gontem. Na dachu facjaty, a z frontu i od ogrodu, wsparte na kolumnach ganeczki. Przez ponad sto lat dworek należał do rodziny Kulczyckich.

Dwory Popielów — GOŁCZA

- Czaple Wielkie: dwór murowany z poł. XIX w. (proj. Bolesław Podczaszyński), przebudowany w 1920 r. Cechy stylowe zatarte. Obecnie: budynek po byłej szkole podstawowej w Czaplach Wielkich. Zachowany park krajobrazowy i zabudowania gospodarcze.
- Czaple Małe: dwór murowany, z 1890 r., eklektyczny z elementami neogotyckimi. Obecnie: ruina. Park dworski z zachowanym starodrzewem i pozostałościami stawów.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

KSIĄŻ WIELKI

Pałac Wielopolskich

Pałac biskupa Myszkowskiego, zbudowany wg projektu architekta włoskiego Santi Gucci'ego (XVI w.). Od XVIII w. własność Wielopolskich, którzy przebudowali go w manierze neogotyckiej (1846 r., proj. F. A. Stüler). Park krajobrazowy z urokliwymi stawami. Obecnie – siedziba Szkoły Rolniczej im. Wincentego Witosa.

Żydowska synagoga

Synagoga murowana z 1846 r. Niemy świadek historii Żydów na Ziemi Miechowskiej. Zdewastowana przez Niemców i pozbawiona wyposażenia, po wojnie została zamieniona na magazyn rolniczy. Wewnątrz: zachowana sala modlitewna (na piętrze babiniec), którą oświetla dziesięć łukowatych okien. Pomiędzy oknami zachowana wnęka na Aron ha-kodesz – hebr. święta arka – szafę ołtarzową do przechowywania rodałów. Obecnie: synagoga opuszczona, niszczeje.

Klasycystyczny dwór Hallerów – Mianocice

Zabytek późnego klasycyzmu, przebudowany w 1830 r. Pierwszymi właścicielami pałacu byli Mianowscy, a od 1850 r. Hallerowie. Obecnie: Dom Pomocy Społecznej.

RACŁAWICE

Willa Walerego Sławka – Janowiczki

Zbudowana w 1935 r. willa, wg projektu Jurkiewicza, była letnią siedzibą Walerego Sławka (1879-1939), trzykrotnego premiera rządu II RP – darem od jego zwolenników i przyjaciół politycznych. Zakupem ziemi (w sumie 6 ha), założeniem parku i budową kierował senator Edward Kleszczyński, a willę wymurował majster Gałuszka. Obecnie: własność gminy Racławice, siedziba Towarzystwa Ziemi Racławickiej i innych organizacji.

Dworek klasycystyczny – Janowiczki

Dwór zbudowali Łączcy (1846 r.) i posiadali go do 1936 r., kiedy to sprzedali, tęgo już zadłużoną, rodową siedzibę. Front zdobi ganek, wsparty na czterech, stylizowanych na jońskie, kolumnach. Z okien dworku widać niemal całe pole Bitwy Racławickiej. W parku stara lipa, świadek tryumfu Kościuszki i kosynierów. Po 1945 r. w dworku urządzono zlewnię mleka, a potem ośrodek zdrowia, który działał do 1988 r. Obecnie: własność gminy – w planach remont obiektu.

Pole Bitwy pod Racławicami

Pomnik historii upamiętniający zwycięstwo nad oddziałami rosyjskimi - 4.04.1794 r. - polskich wojsk, z udziałem chłopskich kosynierów, pod wodzą Tadeusza Kościuszki, obejmuje:

- Kopiec Kościuszki, usypany w 1934 r. na wysokość 10 m., położony na wzgórzu Zamczysko, w pobliżu pola bitwy.
- Dwa groby kosynierów poległych w bitwie - wieś Dziemierzyce.
- Pomnik Bartosza Głowackiego (proj. Marian Konieczny), postawiony w 200. rocznicę bitwy. Na placu przed pomnikiem organizowane są uroczystości patriotyczne.

fot. Archiwum Starostwa Powiatowego w Miechowie

fot. Galeria „U Jaksy"

GALERIA – MUZEUM – BIBLIOTEKA

GALERIA

• W klasztornej piwnicy...

Miechowskie Biuro Wystaw Artystycznych „U Jaksy" prowadzi trzy obiekty, różniące się profilem, jednak połączone w ogólnej misji upowszechniania i wspierania rozwoju sztuki. Siedziba BWA z galerią wystaw czasowych „U Jaksy" mieści się od 1986 r. w podziemiach zabudowań poklasztornych zakonu Bożogrobców pochodzących z przełomu XIII i XIV w. Placówka ta stała się ważnym ośrodkiem życia artystycznego i kulturalnego w Miechowie. Prezentowali tu swoją twórczość artyści polscy i zagraniczni oraz lokalni twórcy. Zorganizowano już około 400 wystaw. BWA „U Jaksy" regularnie od 2000 r. organizuje coroczne międzynarodowe plenery malarskie, dzięki którym zgromadzono w Miechowie bardzo interesującą kolekcję sztuki współczesnej. Na bazie własnej kolekcji zorganizowano kilkadziesiąt wystaw poza siedzibą własną, na terenie Polski oraz Belgii, Włoch i Austrii.

Biuro Wystaw Artystycznych „U Jaksy": 32-200 Miechów, Plac Kościuszki 3a, http://www.ujaksy.pl

fot. Galeria „U Jaksy"

• W zabytkowej kamienicy...

Od 1991 r. miechowskie BWA „U Jaksy" udostępnia też stałą ekspozycję prac Stefana Żechowskiego, artysty z Ziemi Miechowskiej, którego twórczość zyskała uznanie na arenie sztuki polskiej i zagranicznej. W 2009 r. ekspozycja została przeniesiona do budynku dawnego magistratu, gdzie w 2011 r. utworzono Dom Pracy Twórczej im. S. Żechowskiego. Równocześnie utworzono tam Pracownię Odtworzoną Stefana Żechowskiego, w której prezentowane są unikalne dzieła artysty z wczesnego okresu twórczości, w tym prace sprzed rozpoczęcia profesjonalnej edukacji artystycznej, gromadzone są pamiątki po artyście: książki, odznaczenia i dyplomy, zapiski z jego dzienników, listów i esejów filozoficznych. W nowej jednostce mieści się też salon sztuki współczesnej i pracownia grafiki komputerowej.

Dom Pracy Twórczej im. S. Żechowskiego: 32-200 Miechów, Rynek 17,
http://www.ujaksy.pl/galeria-s-zechowskiego/

• W drewnianym dworku...

Od 2011 r. BWA „U Jaksy" prowadzi również działalność kulturalno-artystyczną w modrzewiowym Dworku „Zacisze", zbudowanym w 1784 r. w malowniczym miejscu przy ul. Polnej. Dworek wpisany do Księgi Rejestru Zabytków, znajduje się na Małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej. We wnętrzach wyposażonych w przedmioty XIX i XX wieku organizowane są artystyczne spotkania z koncertami muzyki ludowej i piosenki kabaretowej. W rewitalizowanym ogrodzie otaczającym dworek gdzie często organizowane są warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży, tworzona jest galeria rzeźby plenerowej.

Dworek „Zacisze": 32-200 Miechów, ul. Polna 1, http://www.ujaksy.pl/dworek-zacisze/

MUZEUM

• Muzeum Ziemi Miechowskiej – w organizacji

Muzeum gromadzi m.in. zabytki geologiczne, archeologiczne i etnograficzne, dokumenty i pamiątki, archiwalia obrazujące historię i życie mieszkańców Ziemi Miechowskiej. Siedziba Muzeum jest urządzona w dawnym klasztorze bożogrobców. W muzeum planowane są również wystawy poświęcone miastu i ziemi miechowskiej, wybitnym tutejszym postaciom i miejscowej społeczności. Muzeum promuje fakty i wydarzenia o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym oraz szeroko rozumiane dziedzictwo tej ziemi.

• CHARSZNICA – Muzeum Kapuściane

Muzeum powstało ze zbiorów Marka Gębosza, z zakupów kolekcjonerskich i z darowizn mieszkańców. Znaczącą częścią zbiorów są historyczne narzędzia i naczynia służące do kiszenia kapusty, a ponadto: narzędzia rolnicze i sprzęty domowe od XIX w., starodruki, archiwalia (judaika), stroje i zabawki ludowe, dewocjonalia i butelka z napisem: „Zdrój Charsznicki", z czasów, kiedy we wsi butelkowano wodę mineralną.

GOK – Muzeum Kapuściane, Charsznica, ul. Kolejowa 20

BIBLIOTEKA

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Fihel

Biblioteka w ostatnich latach staje się lokalnym centrum kultury, ambitnie i szeroko promując region, jego historię i rodzimych twórców. Aktywną promocję czytelnictwa i edukację swoich użytkowników, prowadzi przy wykorzystaniu nowoczesnych form przekazu informacyjnego. Jako ważne miejsce integracji kulturalnej tutejszej społeczności, wyrażanej przez liczne spotkania z autorami, wykłady, konferencje, szkolenia itp. , wpisuje się swym dorobkiem w osiągnięcia kulturalne całej Małopolski. Przykładem tego jest m.in. realizacja w 6. tomach opracowań popularnonaukowych, odnoszących się do: legend i historii ziemi miechowskiej, walki narodowowyzwoleńczej miechowian w okresie ostatnich 200 lat, kultury i życia duchowego, biografistyki i szeroko rozumianych spraw społecznych i gospodarczych tego terenu. Siedziba książnicy znajduje się w budynku, który jako jedyny w Miechowie ocalał po bitwie powstańczej z zaborcą rosyjskim w 1863 r.

fot. Galeria „U Jaksy"

WYDARZENIA KULTURALNE

KALENDARIUM KULTURALNE – WYBÓR

styczeń

- Małopolski Przegląd Grup Kolędniczych – Miechów (org. Centrum Kultury i Sportu www.ckis.miechow.eu)
- Przegląd Widowisk Jasełkowych – Miechów (org. Centrum Kultury i Sportu www.ckis.miechow.eu)

luty

- Miechowski Marsz Szlakiem A. Kurowskiego. Marsz pieszy z Ojcowa do Miechowa. (Info: www.ckis.miechow.eu)
- Obchody Rocznicy Bitwy Miechowskiej (org. www.miechow.eu)

kwiecień

- **Wybory Chłopa Roku – Racławice**
  Od 1995 r., na błoniach pod pomnikiem Głowackiego odbywają się wybory „Chłopa Roku". Zwycięzca musi wykazać się nie byle jakimi umiejętnościami: celnie rzucać podkową, szybko wydoić krowę, a także atrakcyjnie zaprezentować swoją wieś i region. Pomysłodawcą tej, od kilku już lat imprezy międzynarodowej, był red. Piotr Płatek. Org.: Urząd Gminy Racławice.

maj

- Rekonstrukcja Bitwy pod Racławicami – Racławice
- Zlot Kawalerów Orderu Virtuti Militari – Racławice

czerwiec

- Dzień Dziecka w Parku Miejskim (org. www.miechow.eu}
- Parada Orkiestr Dętych – Charsznica (org. GOK, http://charsznica.naszgok.pl). Koncerty orkiestr dętych i festyn (jadło regionalne, zabawy dla dzieci, konkursy, itd.)
- Dni Miechowa (Info: www.ckis.miechow.eu)
- Dni Kozłowa (Org. Gminny Ośrodek Kultury, http://gok.kozlow.pl)
- Rodzinna niedziela – Racławice

lipiec

- Piknik rockowy – Charsznica (Org. Gminny Ośrodek Kultury, http://charsznica.naszgok.pl). Koncerty zespołów młodzieżowych i zabawa taneczna.
- Miechowska wystawa psów i kotów – Miechów
  (amfiteatr, Info: www.ckis.miechow.eu)
- **Małopolski Festiwal Smaku**
  Jeden z najsmaczniejszych festiwali w Polsce, na którym można kosztować i kupować potrawy i przetwory regionalne; niektóre o wiekowych recepturach. Większość przysmaków jest dziełem pań z Kół Gospodyń Wiejskich oraz lokalnych producentów żywności. W 2014 r. równocześnie z Małopolskim Festiwalem Smaku odbyły się Międzynarodowe Małopolskie Spotkania z Folklorem z udziałem 12 zagranicznych zespołów. Prezentowane bogactwo kultur, brzmień, strojów i temperamentów artystycznych sprawiło, że festiwal zawitał do Miechowa po raz pierwszy, ale zapewne nie ostatni. (Info: www.miechow.eu)

sierpień

- Marsz Szlakiem Kadrówki – Miechów. Marsz odbywa się na historycznej trasie Kraków – Michałowice – Miechów – Jędrzejów – Kielce, którą I Brygada Legionów Józefa Piłsudskiego przeszła w roku 1914. W Miechowie, gdzie uczestnicy marszu stają na nocleg, odbywa się Święto Strzeleckie: m.in. spotkania Strzelców z różnych organizacji oraz zawody marszowe, organizowane wg regulaminu z czasów II RP.
- Dożynki Gminy Miechów
- Dożynki Powiatu Miechowskiego
- Miechowski Przegląd Zespołów Weselnych – Miechów, Park Miejski
- Międzynarodowy Plener Malarski „Barwy Małopolski"– org. Biuro Wystaw Artystycznych – Galeria u Jaksy.
  Międzynarodowe Plenery Malarskie „Barwy Małopolski" mają już swoją renomę; przez dwa tygodnie miechowskie krajobrazy inspirują artystów z różnych szkół i estetyk. Każdy plener jest szczególnym wydarzeniem artystycznym, zakończonym wystawą i specjalnym koncertem. Niektóre dzieła, które artyści pozostawiają w darze organizatorom, można oglądać w Domu Pracy Twórczej im. S. Żechowskiego. Obraz Marka Saka, namalowany podczas jednego z plenerów, wisi na ścianie w Stałym Przedstawicielstwie III RP, w stolicy Unii Europejskiej – Brukseli.

fot. Galeria „U Jaksy"

wrzesień

- Miechowskie Dni Jerozolimy. Wydarzenie odbywające się co 2 lata. Organizowane przez Zakon Rycerski Świętego Grobu Bożego w Jerozolimie, Komisariat Ziemi Świętej Zakonu Franciszkanów, Parafię Grobu Bożego w Miechowie, Gminę i Miasto Miechów oraz Powiat Miechowski.
- Charsznickie Dni Kapusty – Charsznica. W programie m.in. festyn ludowy, pokazy i wystawy maszyn i urządzeń rolniczych; wesołe miasteczko; potrawy regionalne, m.in. „charsznicki bigos"; koronacja Kapuścianej Pary Królewskiej, koncerty gwiazd estrady, itd. Org. Urząd Gminy i GOK.

listopad

- Jesienne Spotkania Modelarskie – Miechów (Info: www.ckis.miechow.eu)

Orkiestry dęte na Ziemi Miechowskiej:

- Orkiestra Dęta przy Urzędzie Gminy – Książ Wielki
- Orkiestra Dęta „Tempo" – GOK w Charsznicy
- Orkiestra Dęta „Nasiechowianka" – Nasiechowice (gm. Miechów)
- Parafialna Orkiestra Dęta – Tczyca (gm. Charsznica)
- Orkiestra Dęta „Sygnał" – OSP w Miechowie
- Orkiestra Dęta „Hejnał" – Sławice (gm. Miechów)
- Orkiestra Dęta „Czapelanka" – Czaple Małe (gm. Gołcza)
- Orkiestra Dęta „Hejnał" w Chodowie (Gm.Charsznica)

WYDARZENIA SPORTOWE

• Narty zjazdowe

Sławicki Raj – Sławice Szlacheckie
Oświetlony stok narciarski; długość tras: A: 400 m, B: 500 m, C: 200 m, długość wyciągów: 2 x 400 m oraz 1 x 200 m; różnica wzniesień: 75 m. Naśnieżanie, wypożyczalnia sprzętu narciarskiego, szkoła narciarska, bezpłatny parking i WC. (10 minut jazdy samochodem z Miechowa i pół godziny z Krakowa)
Info: www.slawickiraj.pl

• Narty turystyczne

Na Ziemi Miechowskiej są dogodne warunki do uprawiania narciarstwa turystycznego, do wędrówek nieprzetartymi szlakami, w terenie, o zmiennej konfiguracji, wśród łagodnych wzniesień i głębokich dolin o, niespodziewanie, ostrych podejściach. Jeśli tylko śnieg dopisze, każdy znajdzie odpowiednią trasę. Zimowa pokrywa śnieżna zalega średnio ponad 80 dni.

• Sporty wodne

Gmina Miechów stała się dogodnym miejscem do życia dla osób ceniących bezpieczeństwo, rozwój duchowy, intelektualny i fizyczny oraz zdrowy tryb życia. Od grudnia 2012 r. funkcjonuje w mieście nowoczesny obiekt sportowo – rekreacyjny -kryta pływalnia o powierzchni 5000 m^2. Wysoki standard pozwala na uprawianie tu wielu form aktywności. Wśród nich znajdują się: nauka pływania oraz aqua aerobic, szeroka oferta zajęć fitness oraz dodatkowe atrakcje-możliwość skorzystania z kortu do squash oraz kręgielni, a także sauny suchej i parowej. Pływalnia wraz z Domem Kultury oraz Punktem Informacji Turystycznej tworzy od sierpnia 2013 r. Centrum Kultury i Sportu.

MIECHÓW

• Dwa baseny otwarte, czynne od 1 lipca do 31 sierpnia (+ boisko do siatkówki plażowej). Park Miejski, ul. Konopnickiej 12.
• Kryta pływalnia – 6 torów o szerokości 2 m i dł. 25 m; głębokość: 120 – 180 cm, temp. wody: 28°C (winda dla osób niepełnosprawnych), ul. Konopnickiej 4.
(Info: www.ckis.miechow.eu)

CHARSZNICA

• Zalew Tczyca (nazwa pochodzi od nazwiska założyciela wsi Tczyca – Ticzkona). Zalew rekreacyjny (pow. 1,5 ha); parking. boisko do piłki siatkowej, mała gastronomia. Zarządca: Urząd Gminy w Charsznicy.
• Kryty basen, wymiary: 4,5 m x 17,5 m, głębokość 140 – 160 cm, temp. wody 31°C (mini siłownia i kafejka internetowa); ul. Żarnowiecka.

• Rowerowy Szlak Kościuszkowski

Dużą popularnością wśród turystów cieszy się rowerowa pętla, wyznaczona od Krakowa do Racławic, dla upamiętnienia i samej Bitwy Racławickiej i dróg, którymi wędrowały wojska Tadeusza Kościuszki i chłopscy kosynierzy. Trasa szlaku liczy prawie 97 km i przebiega przez trzy powiaty: krakowski, miechowski i proszowicki. Odcinek szlaku w powiecie miechowskim, pomiędzy Miechowem a Racławicami liczy ponad 20 km.

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

KALENDARIUM SPORTOWE – WYBÓR

luty
- Sztafetowy Maraton Pływacki – Miechów (org. Kryta pływalnia – Centrum Kultury i Sportu), otwarty, 5-godzinny maraton pływacki. Organizatorzy łączą sport z dobroczynnością. Warunkiem udziału w zawodach jest przyniesienie, co najmniej, 50 nakrętek z butelek „pet". W ostatnich zawodach zebrano 15 kg nakrętek i wsparto fundusz chorej osoby, potrzebującej kosztownego leczenia.

marzec
- Rowerowe powitanie wiosny (Info: www.ckis.miechow.eu). 10-godzinny maraton kolarski.

kwiecień
- Wiosenna Odyseja Miechowska (org. Centrum Kultury i Sportu www.ckis.miechow.eu) Maraton rowerowy na orientację: trasa pucharowa – 100 km, trasa turystyczna – 50 km, trasa rodzinna – 25 km.
- Zawody rowerowe – ITT „Puchar Jaksy"
(Info: www.ckis.miechow.eu)

maj
- Europejski Tydzień Sportu dla Wszystkich – Miechów

czerwiec
- 12h Nocny Maraton Rowerowy
(Info: www.ckis.miechow.eu)
- Małopolski Wyścig Górski (org. www.miechow.eu)
- Turniej „Ruszaj się Orliku"

sierpień
- 24h Maraton Rowerowy na trasie Miechów – Żarnowiec. (Info: www.kolarstwo.miechow.net.pl/index.php/24hmaratonrowerowy). Maraton odbywa się trasie o długości 21 km, wg ciekawej koncepcji programowej; startować można z Miechowa lub z Żarnowca i wystarczy całą trasę przejechać jeden raz w ciągu doby. Jednak najwytrwalsi przejeżdżają ją kilka, a nawet kilkanaście razy. Ale, jak piszą organizatorzy: w tym maratonie każdy jest zwycięzcą. Uczestnik, który pokona trasę dwunastokrotnie i osiągnie dystans 480 km uzyskuje kwalifikację do ultramaratonu „Bałtyk Bieszczady Tour".

grudzień
- Turniej Mikołajkowy

TRASY ROWEROWE

Wszystkie gminy Powiatu Miechowskiego: Charsznica, Gołcza, Kozłów, Książ Wielki, Miechów, Racławice i Słaboszów, utworzyły Stowarzyszenie Gmin Jaksa – Lokalną Grupę Działania (2008 r.). Wspólnie pracują nad rozwojem obszarów wiejskich i promują walory kulturowe i przyrodnicze Ziemi Miechowskiej.

Trasy rowerowe istniejące

Szlaki rowerowe biegnące przez tereny gmin Powiatu Miechowskiego są uzupełnieniem dla planowanej trasy *Velo Jura* i prowadzą przez atrakcyjne dla turystów tereny.

Na terenie Powiatu Miechowskiego rowerzyści mogą podróżować po trzech atrakcyjnych szlakach rowerowych. Wszystkie trzy trasy przebiegają przez Miechów, a więc łączą się z koncepcją szlaku rowerowego Velo Jura prowadzącego z Miechowa przez rowerowy Szlak Kościuszkowski do Słomnik, dalej przez Dolinę Dłubni i Biskupice, Minogę, Skałę, Ojcowski Park Narodowy, Jerzmanowice, Czubrowice, Racławice, Paczółtowice by połączyć się z planowanym szlakiem Velo Rudawa w Krzeszowicach. Szlak *Velo Jura* przebiega również w kierunku Charsznicy. Trzy trasy znajdujące się na terenie gmin Powiatu Miechowskiego uzupełniają ofertę turystyczną Małopolski prezentując zasoby przyrodnicze, kulturalne i sakralne znajdujące się na północy Regionu.

- Szlak rowerowy nr 1 o długości ok. 49 km prowadzi z Miechowa od ul. Racławickiej do Poradowa i dalej przez miejscowości Parkoszowice, Sławice Szlacheckie, Sławice Duchowne, Pojałowice, Nasiechowice, Dziemierzyce, Janowiczki, Racławice, Dale, Dosłońce, Góry Miechowskie, Grzymałów, Rędziny Borek, Kalina Wielka, Antolka, Las Strzyganiec, Widnica , Siedliska do Miechowa.
- Szlak rowerowy nr 2 o długości o 52 km rozpoczyna swój bieg na Rynku Miechowie Miechów i biegnie ul. Sienkiewicza w kierunku na Komorów i dalej przez miejscowości Kamieńczyce, Jaksice, Przesławice, Czaple Wielkie, Czaple Małe, Wysocice, Ulina Mała; Ulina Wielka, Zawadka, Mostek, Trzebienice, Szreniawa, Przybysławice, Maków, Wielkanoc, Gołcza, Rzeżuśnia, Krępa, Biskupice kończąc w centrum Miechowa.
- Szlak rowerowy nr 3 o długości 35 km rozpoczyna swój bieg na Rynku w Miechowie i prowadzi ul. Warszawską w kierunku Siedlisk, a następnie przez miejscowości: Zagorzyce, Chodówki, Chodów, Charsznica, Uniejów Kolonia, Tczyca, Pogwizdów, Uniejów Rędziny, Tunel, rezerwat przyrody „Biała Góra", – rezerwat przyrody „Kępie", Przysieka. Szlak kończy się w miejscowości Kozłów.

Wszystkie trzy szlaki rowerowe charakteryzuje średni poziom trudności. Czas przejazdu poszczególnych tras waha się od 4 do 9 godzin w zależności od umiejętności rowerzystów, oraz tempa podróży. Trzeba zarezerwować cały dzień na podróż każdym ze szlaków.

Trasy rowerowe planowane*

W drodze do Grobu Bożego

Sieć tras rowerowych, przebiegających przez wszystkie gminy Ziemi Miechowskiej i połączonych z trasą rowerową *Velo Jura.*

- Odcinek 1 – dł. 33 km, Miechów, Kalina Mała i Wielka, Śladów, Janowice, Działoszyce, Słaboszów, Racławice, Nieszków, Gruzy, Kropidło, Dosłońce i ponownie Racławice – połączenie ze Szlakiem Kościuszkowskim.
- Odcinek 2 – dł. 36 km; Charsznica (połączenie z *Velo Jura.*), Pogwizdów, Tunel, Kozłów, Książ Wielki, Boczkowice, Święcice i w Słaboszowie połączenie z odcinkiem 1.
- Odcinek 3 – dł. 20 km; Mostek, Zawadka, Ulina Mała i Wielka, Czaple Małe, Krępa, Rzeżuśnia i w Miechowie połączenie z trasą *Velo Jura*. Stacje postojowe: Miechów (m.in. serwis rowerowy, nocleg, wyżywienie), Charsznica (końcowa stacja szlaku *Velo Jura.*); stacje we wsiach: Dosłońce, Książ Wielki, Racławice, Słaboszów, Ulina Mała, przy stacji PKP Tunel i przy przystanku PKP Kozłów.

We wsi Dosłońce (gm. Racławice) wybudowano okazałą wieżę widokową (wys. 15 m) z której rozpościera się widok na całą niemal gminę racławicką. Przy dobrej pogodzie na dalekim horyzoncie można zobaczyć panoramę Tatr. Do wieży widokowej prowadzi lokalny szlak rowerowy nr 1.
(Info: http://www.miechow.eu/turystyka/trasy-rowerowe)

*Projekt jest spójny z koncepcją budowy zintegrowanego systemu szlaków rowerowych w Małopolsce i stanowi uzupełnienie trasy Velo Jura prowadzącej od Krzeszowic przez gminy Jerzmanowice, Sułoszowa, Skała, Iwanowice, Słomniki, Miechów do Charsznicy (od Miechowa do Charsznicy trasą dawnej kolejki wąskotorowej).

fot. W. Korzelski

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

GDZIE MOŻNA ZJEŚĆ I PRZENOCOWAĆ

Dodatkowe informacje można uzyskać w Punkcie Informacji Turystycznej w Miechowie, który służy indywidualnym turystom, organizatorom wypoczynku; touroperatorom, innym podmiotom zajmującym się organizacją czasu wolnego, animatorom życia turystycznego i kulturalnego, a także Mieszkańcom powiatu miechowskiego.

KONTAKT:
Małopolski System
Informacji Turystycznej
Plac Kościuszki 1a
32-200 Miechów
tel.:41 383 13 11
it.miechow@msit.malopolska.pl
www.miechow.visitmalopolska.pl

fot. Urząd Gminy i Miasta Miechów

MIECHÓW
- Hotel, Restauracja Zajazd „Miechus”, (www.zajazd-miechus.pl)
- Restauracja Adria,
- Restauracja Kojot, (www.restauracja-kojot.pl)
- Restauracja Vita, (www.pizzamiechow.pl)
- Pizzeria Oficyna, (www.pizzeria-oficyna.pl)
- Bar Orientalny „Azja” (www.facebook.com/pages/Bar-Orientalny-Azja)
- Karczma Siedlisko w Strzeżowie Drugim (www.karczmasiedlisko.pl)
- Karczma Prometeusz w Jaksicach (www.karczmaprometeusz.pl)
- Gospodarstwo agroturystyczne „Chatka u Małgorzatki i Radka” w Zarogowie, (www.chatkaumalgorzatkiiradka.blogspot.com)
- Agroturystyka Andar w Brzuchani (www. andar-brzuchania.e-meteor.pl)
- Zajazd „Biesiada” (www.zajazdbiesiada.com.pl)

CHARSZNICA
- Restauracja „Planeta” (www.klub-planeta.pl)

KSIĄŻ WIELKI
- Szkolne schronisko młodzieżowe (www.mir_09.w.interia.pl)
- hotel i restauracja „Zameczek”, (www.hotelzameczek.pl)
- karczma „Antolka” w Antolce (www. karczma-antolka.pl)
- „Agropokusa” w Rzędowicach (www.agropokusa-rzedowice.e-meteor.pl)

RACŁAWICE
- Hotel Mercure Dosłońce Conference & SPA w Dosłońcu (www.dosloncespa.pl)
- pokoje gościnne na plebanii parafii pw. św. Piotra i Pawła
- „Szlachecki Dwór” (www.szlacheckidwor.com.pl)

SŁABOSZÓW
- Kalina Wielka: Agroturystyka Rodak Eugeniusz (www.agroturystyka-miechow.info)

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

LEADER

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

www.miechow.eu

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego z zakresu małych projektów,
działanie 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem
Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
Egzemplarz bezpłatny

